ประกาศสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

เรื่อง แนวทางและมาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

เพื่อให้มาตรการการแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัดของสถาบัน ฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับลักษณะปัญหาและสถานการณ์ภายในขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ การแก้ปัญหาในทางการเงินของชุมชนทั้งในระดับเครือข่าย กลุ่ม และสมาชิกเป็นไปอย่างเหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ และมติคณะอนุกรรมการสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้อำนวยการจึงออกประกาศเรื่องแนวทางและมาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ดังนี้

ข้อ ๑ การปรับเงื่อนไขของสัญญาก่อนเป็นหนี้ผิดนัด

ให้มีการปรับเงื่อนไขการชำระคืนในเรื่องจำนวนเงินที่ต้องชำระต่องวด ระยะเวลาของสัญญา หรือเงื่อนไขอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดความเหมาะสมกับสถานะของลูกหนี้ ณ ขณะนั้น

กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่ชำระหนี้ได้ตามปกติแต่มีแนวโน้มที่คาดว่าจะชำระคืนตามงวดเดิมไม่ได้
เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	ให้เป็นไปตามสถานะลูกหนี้ โดยให้เสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขก่อนที่จะเกิดเป็นหนี้ผิดนัด

ข้อ ๒ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ผิดนัด

๒.๑ การปรับลดจำนวนเงินค่างวด ซึ่งทำให้ระยะเวลาการชำระคืนขยายเกินกว่าที่กำหนดในสัญญาเดิม

กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่สามารถสรุปข้อมูลทางการจัดการ/ข้อมูลทางการเงินในชุมชนได้เรียบร้อยสามารถกำหนดงวดการชำระคืนและวางแผนระยะต่อไปได้
เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	- ระยะเวลาชำระคืนใหม่ขึ้นอยู่กับเงินงวดที่ตกลง โดยส่วนงานที่รับผิดชอบไม่ต้องเสนอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ซ้ำ ยกเว้น เกิดการผิดนัดจากเงื่อนไขที่กำหนดใหม่ ทั้งนี้เงินงวดชำระคืนที่กำหนดจะต้องคุ้มดอกเบี้ยและกำหนดเป็นระยะเวลาที่ต้องผ่อนชำระได้ - กรณีมีดอกเบี้ยค้างรับและค่าปรับค้างรับเป็นจำนวนมากกว่าเงินงวดใหม่ที่ตกลง อาจพิจารณาให้นำดอกเบี้ยและค่าปรับดังกล่าวไปตั้งพักได้ - กรณีที่มีดอกเบี้ยตั้งพักค้างรับไว้เดิม ให้มีการชำระคืนดอกเบี้ยที่ตั้งพักไว้ด้วย

๒.๒ การปรับลดจำนวนเงินที่ต้องชำระคืนต่องวดชั่วคราว

กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่อยู่ระหว่างกระบวนการแก้ปัญหาภายในเพื่อสรุปข้อมูลการบริหารจัดการและข้อมูลทางการเงินโดยสามารถชำระคืนหนี้ได้บางส่วน
เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	- จำนวนเงินที่ต้องชำระคืนต่องวดให้เป็นไปตามสถานะของลูกหนี้ โดยให้เสนอปัญหาสถานการณ์ภายใน/กระแสเงินสดและความสามารถในการชำระคืนขณะนั้น รวมถึงเสนอแนวทางและระยะเวลาที่จะแก้ปัญหาต่อไป ทั้งนี้ระยะเวลาการปรับลดเงินค่างวดขึ้นอยู่กับเงินงวดเทียบกับดอกเบี้ยที่เกิดใหม่ต่อเดือน หากเงินงวดสูงกว่าดอกเบี้ยจะผ่อนผันให้ไม่เกิน ๒ ปี แต่หากเงินงวดต่ำกว่าจะผ่อนผันให้ไม่เกิน ๖ เดือน เพื่อให้รีบแก้ปัญหาให้ชุมชนมีความสามารถในการชำระคืนมากขึ้นจนคุ้มดอกเบี้ยต่อเดือน - กรณีมีดอกเบี้ยค้างรับและค่าปรับค้างรับเป็นจำนวนมากกว่าเงินงวดใหม่ที่ตกลงอาจพิจารณาให้นำดอกเบี้ยและค่าปรับดังกล่าวไปตั้งพักได้ - กรณีเงินงวดที่ตกลงคุ้มดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นใหม่ให้มีการชำระดอกเบี้ยค้างรับที่ตั้งพักด้วยในแต่ละงวดที่ตกลงใหม่ - กรณีเงินงวดที่ตกลงไม่คุ้มดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นใหม่ในแต่ละเดือนอาจพิจารณาให้ชำระคืนโดยกำหนดสัดส่วนการชำระคืนของดอกเบี้ยกับเงินต้น - เมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ปรับลดเงินค่างวด ให้ส่วนงานเจ้าของเรื่องเสนอความคืบหน้าการแก้ปัญหาและเงื่อนไขการชำระคืนใหม่ให้พิจารณาอนุมัติ - เมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ปรับลดเงินค่างวดแล้ว ไม่มีการเสนออนุมัติใหม่ให้กลับไปใช้เงื่อนไขการผ่อนชำระในสัญญาเดิม

๒.๓ ปรับลดอัตราดอกเบี้ย จากสัญญาเดิม

ให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเดิมที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยปัจจุบันเพื่อทำให้ภาระการผ่อนชำระต่อเดือนลดลงและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ชำระหนี้

กลุ่มเป้าหมาย	๑. องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าสินเชื่อปัจจุบันซึ่งสามารถแก้ปัญหาภายในและชำระคืนสินเชื่อได้ หากได้รับการปรับลดภาระการผ่อนคืนจากอัตราดอกเบี้ย ๒. ลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้ว สามารถผ่อนชำระได้ตรงตามเงื่อนไขสม่ำเสมออย่างน้อย ๑ ปี

เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	- ใช้อัตราดอกเบี้ยของสินเชื่อเดียวกันหรือประเภทที่ใกล้เคียงกันเป็นเกณฑ์ในการปรับลด คือ • อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อพัฒนาอาชีพ *(๘%)* ปรับเป็น อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อธุรกิจชุมชน *(๔%)* • อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อหมุนเวียน *(๑๐%)* ปรับเป็น อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อหมุนเวียน *(๖%)* • อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย *(๕%) (๘%)* หรือ *(๑๐%)* ปรับเป็น อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย *(๔%)* - กรณีมีดอกเบี้ยค้างรับและค่าปรับค้างรับเป็นจำนวนมากกว่าเงินงวดใหม่ที่ตกลงใหม่อาจพิจารณาให้นำดอกเบี้ยและค่าปรับดังกล่าวไปตั้งพักได้ - กรณีเป็นสินเชื่อที่กระจายไปสู่สมาชิก องค์กรผู้กู้จะต้องลดอัตราดอกเบี้ยให้สมาชิกในสัดส่วนเดียวกัน - ให้เสนอใช้มาตรการนี้ควบคู่กับมาตรการปรับโครงสร้างวิธีอื่น อาทิ การปรับลดจำนวนเงินค่างวด

๒.๔ ยกเลิกดอกเบี้ยค้างรับและค่าปรับค้างรับ

ให้ยกเลิกดอกเบี้ยค้างรับและค่าปรับค้างรับบางส่วน ในกรณีที่ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ปิดบัญชีในส่วนเงินต้นและดอกเบี้ยในจำนวนไม่น้อยกว่าดอกเบี้ยที่รับรู้เป็นรายได้ตามบัญชี

กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่สามารถชำระคืนปิดบัญชีได้ หรือมีแผนการชำระคืนที่สามารถปิดบัญชีได้ในเวลาที่ตกลง
เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	- ยกเลิกเฉพาะดอกเบี้ยที่ไม่รับรู้เป็นรายได้ตามบัญชี - ยกเลิกค่าปรับที่ตั้งพักไว้บางส่วนหรือทั้งหมด - กรณีที่ไม่สามารถชำระคืนให้ปิดบัญชีได้ในครั้งเดียว อาจพิจารณาอนุมัติให้ทยอยยกเลิกเป็นร้อยละของดอกเบี้ยค้างรับที่ตั้งพักได้ โดยให้สัมพันธ์กับระยะเวลาการผ่อนชำระคืนตามข้อตกลง

๒.๕ การพักชำระหนี้

ให้พักชำระหนี้ช่วงเวลาหนึ่งตามความเหมาะสม (ไม่ควรเกิน ๑ ปี) โดยไม่คิดดอกเบี้ยและค่าปรับในช่วงเวลาที่พักชำระหนี้

กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่ประสบปัญหาร้ายแรงส่งผลต่อสถานการณ์ภายในและความสามารถในการชำระคืนสินเชื่อ ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวเกิดจากปัจจัยภายนอก อาทิ ภัยธรรมชาติต่าง ๆ และต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไขให้กลับสู่สภาพเดิม
เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	- ควรมีมาตรการสนับสนุนการแก้ปัญหาควบคู่กันไป หรืออาจพิจารณาให้สินเชื่อใหม่เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาควบคู่กันไปตามความจำเป็น - เมื่อครบกำหนดที่อนุมัติจะต้องเสนอมาตรการใหม่ตามสถานการณ์จริงขณะนั้นของชุมชน

๒.๖ กำหนดสัดส่วนการรับชำระคืนของเงินงวด

ให้กำหนดสัดส่วนการรับชำระคืนจากเงินงวดเพื่อเป็นการหักชำระเงินต้นและดอกเบี้ยในอัตราที่ยืดหยุ่นเหมาะสม โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้มีการหักชำระหนี้เงินต้นบางส่วน เกิดแรงจูงใจในการแก้ปัญหาและชำระคืนของลูกหนี้

กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่มีความสามารถในการชำระคืนตามสถานการณ์ปัจจุบันแต่ไม่คุ้มดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นใหม่ทำให้การชำระตามเงื่อนไขปกติไม่สามารถหักชำระเงินต้นได้
เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	- ใช้ในกรณีที่มีการค้างชำระเป็นเวลานาน โดยมีดอกเบี้ยค้างรับและค่าปรับค้างรับเป็นจำนวนมาก ทำให้เงินงวดชำระไม่เพียงพอหักชำระเงินต้นหรือใช้ในกรณีเงินงวดที่ตกลงไม่คุ้มดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นใหม่ในแต่ละเดือน - การกำหนดสัดส่วนการชำระคืนเงินต้น/ดอกเบี้ย/ค่าปรับ ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับเงื่อนไขการชำระคืน หรือจำนวนเงินที่ลูกหนี้ชำระคืน

๒.๗ การถอนเงินค้ำประกันบางส่วนเพื่อชำระหนี้

การขอถอนเงินฝากที่ค้ำประกันบางส่วน เพื่อนำมาชำระงวดที่ค้างชำระโดยเงินฝากที่คงเหลือต้องเป็นสัดส่วนกับยอดหนี้คงเหลือไม่น้อยกว่าสัดส่วนที่กำหนดไว้เดิม

กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่มีเจตนาจะแก้ปัญหาแต่ขาดสภาพคล่องทางการเงินและมีเหตุที่น่าเชื่อได้ว่าการนำเงินที่ฝากอยู่บางส่วนไปใช้จะทำให้เกิดการแก้ปัญหาภายใน และส่งผลต่อการแก้ปัญหาในระยะต่อไป
เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	- สินเชื่อคงเหลือที่ใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาสัดส่วนเงินฝากค้ำประกันให้ใช้ยอดเงินต้นรวมดอกเบี้ยที่รับรู้เป็นรายได้ - สถาบันอาจพิจารณาอนุมัติให้ลูกหนี้นำเงินที่ถอนบางส่วนนอกเหนือจากที่นำมาชำระหนี้ไปหมุนเวียนในชุมชนได้โดยพิจารณาถึงเหตุผลความจำเป็นและวัตถุประสงค์การนำไปใช้

๒.๘ การแบ่งภาระหนี้

การแบ่งภาระหนี้ที่มีอยู่ในชุมชนกระจายไปตามกลุ่มหรือสมาชิกที่รับผิดชอบสินเชื่อจริงตามข้อมูลที่มีอยู่และตกลงกันได้ในองค์กรผู้กู้

กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่สถานการณ์ภายในองค์กรมีปัญหารุนแรงโดยเฉพาะประเด็นความไว้วางใจซึ่งกันและกันของแต่ละกลุ่ม หรือระหว่างสมาชิกกับกรรมการ ทำให้เกิดความต้องการที่จะรับภาระหนี้โดยไม่ต้องการผ่านระบบการบริหารจัดการเดิม
เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	- สามารถดำเนินการด้านนิติกรรมสัญญาใหม่ระหว่างสถาบันกับสมาชิกหรือกลุ่มได้ครบถ้วน - ในการแก้ปัญหาควรพิจารณามาตรการนี้เป็นมาตรการสุดท้ายเมื่อไม่สามารถใช้มาตรการอื่นได้แล้ว

ข้อ ๓ การให้สินเชื่อใหม่เพื่อชำระคืนหนี้เดิม

การอนุมัติสินเชื่อให้กับองค์กรเดิมที่มีภาระสินเชื่อคงค้างอยู่เพื่อให้สินเชื่อใหม่มีเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสถานการณ์ภายในขององค์กร

กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่มีแผนการจัดระบบสินเชื่อภายในใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแก้ปัญหาและความสามารถในการชำระคืนของลูกหนี้โดยมีระบบการบริหารจัดการที่เชื่อได้ว่าสามารถเป็นกลไกในการจัดการในระยะต่อไปได้

เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	- ให้มีแผนการดำเนินการที่แสดงให้เห็นแนวทางการแก้ปัญหาเดิมที่มีอยู่ แนวทางการพัฒนาต่อไปในภายหน้า - ในกรณีที่สินเชื่อเดิมมีอัตราดอกเบี้ยคงที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยปัจจุบัน สามารถพิจารณาปรับลดอัตราดอกเบี้ยได้ตามประเภทสินเชื่อที่ให้ใหม่ - กรณีสินเชื่อเดิมก่อนออกข้อบังคับสินเชื่อ ฯ (ปี ๒๕๔๖) ให้อนุมัติในประเภทสินเชื่อที่มีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงสอดคล้องกัน หรืออาจพิจารณาให้เป็นสินเชื่อประเภทเพื่อการพัฒนาแบบองค์รวม - อนุมัติสินเชื่อใหม่เท่ากับหรือไม่เกินเงินต้นคงค้าง (บัญชี ๑) - กรณีที่ไม่สามารถชำระดอกเบี้ยที่ค้างได้หมดให้นำดอกเบี้ยค้างรับมาเป็นเงินกู้ (บัญชี ๒) โดยไม่คิดดอกเบี้ย - อาจพิจารณาใช้ควบคู่กับมาตรการยกเลิกดอกเบี้ยค้างรับและมาตรการยกเลิกค่าปรับค้างได้ - อาจพิจารณาอนุมัติสินเชื่อเพิ่มให้ (บัญชี ๓) ตามความจำเป็นโดยมีเหตุที่เชื่อได้ว่าการได้รับสินเชื่อเพิ่มจะทำให้การแก้ปัญหาในองค์กร/ชุมชนได้ผลดีขึ้น

ข้อ ๔ การเสนอยกเว้นค่าปรับหรือปรับอัตราดอกเบี้ยระหว่างการแก้ปัญหาเพื่อเสนอปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ในระหว่างการแก้ปัญหาซึ่งยังไม่สามารถสรุปงวดชำระใหม่ได้ ให้พิจารณายกเว้นค่าปรับที่อาจเกิดขึ้นจากการผ่อนชำระไม่ครบตามงวดเดิมได้ โดยมีระยะเวลาไม่เกิน ๓ เดือน ยกเว้นกรณีที่มีปัญหาซับซ้อนต้องใช้กระบวนการมากกว่าปกติ สามารถเสนอขออนุมัติได้ไม่เกิน ๖ เดือน

ข้อ ๕ ในระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หากชุมชนยังมีการผิดนัดจากงวดที่ตกลงใหม่ ให้คิดค่าปรับหรือปรับอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นได้โดยคำนวณจากงวดใหม่ที่ตกลง

ข้อ ๖ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามที่กำหนดในประกาศนี้ ยกเว้น กรณีพักชำระหนี้ให้เสนอคณะกรรมการสถาบัน ฯ พิจารณาอนุมัติ

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
ทิพย์รัตน์ นพลดารมย์
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน